

עדת ישראל

בשנת הארבעים לנדודיהם במדבר, חוו עם ישראל רצף של כמה אירועים. אחד מהם הוא מות מרים, ובעקבותיו הסתלקות הבאר.

הקב"ה הורה למשה: "קח את המטה וקהל את העדה" (כ, ח), ואכן כך עשה, כפי שכתוב "ויקהלו משה ואהרן את העדה" (פסוק י), אם כי בשינוי קל. הקב"ה ציווה את משה להקהיל את העדה, אולם משה ואהרן הקהילו את הקהל.

קהל ועדה

גם בתחילת הפרק מצינו שהקב"ה מכנה את בני ישראל בכינוי **עדה**, בעוד משה ואהרן מתייחסים אליהם בתואר **קהל**, כפי שכתוב: "ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צן... ולא קהה מים לעדה" (פסוקים א-ב) ובתגובה: "ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אהל מועד" (פסוק ו).

וכן כשיצאו המים מהסלע, כתבה התורה: "ויצאו מים רבים ותשתה העדה ובעירם" (פסוק יא). גם כשיחזור הקב"ה ויזכיר למשה שאינו נכנס לארץ, יאמר לו: "כפאשר מריתם פי במדבר צן במריבת העדה להקדישני במים לעיניהם" (כז, יד). **מה ההבדל בין 'עדה' לבין 'קהל'?**

מה בין קהל לעדה

'קהל' הוא אוסף של פרטים רבים, המרוכזים יחד בדרך כלל באופן מקרי, סביב אינטרס משותף, ההופך אותם לקהל, כדוגמת אנשים הממתניים לאוטובוס שהם בבחינת 'קהל'. המשותף לכולם זו ההמתנה לאוטובוס. משיגיע האוטובוס יסתיים המכנה המשותף, הם יפסיקו להיות קהל וישבו להיות "אוסף" של פרטים.

לעומתם, 'עדה' היא איחוד הפרטים לכדי גוף מלוכד, שמכיל בתוכו קדושה מיוחדת. זו קדושת המנין, הנקרא אף הוא 'עדה', כפי שמצינו ביחס למרגלים שאמר הקב"ה: "עד מתי לעדה הרעה הזאת" (לעיל יד, כז). קדושה זו נובעת מקדושתו הפנימית של עם ישראל, שאינה מתבטלת גם כשהעדה רעה.

מקור המילה 'עדה' מלשון עדות, התוועדות. עדות פרושה משהו הרבה יותר עמוק, נצחי ומהותי מאשר 'קהל'. נצח ישראל זו 'עדה', תופעה על טבעית קבועה. היא העדות שיעד הקב"ה בעולם, כפי שאמר הנביא ישעיה (מג, י) "אתם עדי נאם ה'".

משה, אהרן ובני ישראל

הרב חרל"פ מבאר שמשה ואהרן לא התייחסו אל בני ישראל בהתאם לדרגה הראויה להם. משה ואהרן לא העריכו את העם נכונה. הם לא פנו אל בני ישראל מצד קדושתם הפנימית כ'עדה', אלא כ'קהל', ובהתאם לכך הנהיגו אותם, בצורה הרבה יותר פשוטה, בצורה ארצית ולא אלוקית.

ברגעי המשבר הקשים במדבר משה ואהרן ראו בעם ישראל רק 'קהל', אוסף של פרטים שהתאגדו לצורך אינטרס משותף. הקב"ה העמיד אותם על טעותם ולימד אותם, ואת האנושות כולה לדורות, שעם ישראל אינו עוד 'קהל'. עם ישראל הוא 'עדה'. עדה קדושה שנוצרה בעולם כדי לקיים "עם זה יצרתי לי תהילתי יספרו".

לתגובות – office@shaalti.co.il

להזמנת ההרצאה 'שבת חלום', בנייד – 052-9453811

הכותב: הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך' – על הגדה של פסח, 'מה שאלתך' – על מגילת אסתר.